ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 15ης Ιουλίου 2010 *

Στην υπόθεση C-256/09,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει των άρθρων 68 ΕΚ και 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Bundesgerichtshof (Γερμανία) με απόφαση της 10ης Ιουνίου 2009, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Ιουλίου 2009, στο πλαίσιο της δίκης

Bianca Purrucker

κατά

Guillermo Vallés Pérez,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. N. Cunha Rodrigues, πρόεδρο τμήματος, P. Lindh, A. Rosas (εισηγητή), U. Lõhmus και A. Arabadjiev, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston
γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 17ης Μαρτίου 2010,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η B. Purrucker, εκπροσωπούμενη από την B. Steinacker, Rechtsanwältin,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Möller και την J. Kemper,

— η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Smolek,

— η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. López-Medel Báscones,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από την G. Russo, avvocato dello Statto,

— η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις R. Somssich και K. Szíjjártó, καθώς και από τον S. Boreczki,

— η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Inez Fernandes,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τη H. Walker, επικουρούμενη από την K. Smith, barrister,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις A.-M. Rouchaud-Joët και S. Grünheid,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 20ης Μαΐου 2010,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000 (ΕΕ L 338, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο της εκδικάσεως αναιρέσεως που άσκησε ενώπιον του Bundesgerichtshof η B. Purrucker, μητέρα των Merlín και Samira Purrucker, κατά της αποφάσεως του Oberlandesgericht Stuttgart (Γερμανία) της 22ας Σεπτεμβρίου 2008, με την οποία κηρύχθηκε εκτελεστή η διάταξη του Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial (Ισπανία) περί αναθέσεως της επιμέλειας των εν λόγω τέκνων στον πατέρα τους.

Το νομικό πλαίσιο

3 Η Σύμβαση για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών υπογράφηκε στις 25 Οκτωβρίου 1980 στο πλαίσιο της Συνδιασκέψεως της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο (στο εξής: Σύμβαση της Χάγης του 1980). Τέθηκε σε ισχύ από 1ης Δεκεμβρίου 1983. Όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι συμβαλλόμενα μέρη της ως άνω Συμβάσεως.

4 Η Σύμβαση αυτή περιέχει διάφορες διατάξεις που έχουν ως αντικείμενο την άμεση επιστροφή παιδιού το οποίο έχει μετακινηθεί ή κρατείται παράνομα.

5 Το άρθρο 16 της Συμβάσεως της Χάγης του 1980 προβλέπει ιδίως ότι, αφού ενημερωθούν για την παράνομη μετακίνηση παιδιού ή για την κατακράτησή του, οι δικαστικές αρχές του συμβαλλόμενου κράτους στο οποίο μετακινήθηκε ή κρατείται το παιδί δεν μπορούν να εκδώσουν απόφαση επί της ουσίας όσον αφορά το δικαίωμα επιμέλειας μέχρις ότου διαπιστωθεί ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της εν λόγω Συμβάσεως για επιστροφή του παιδιού.

6 Η Σύμβαση σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας των παιδιών συνήφθη στις 19 Οκτωβρίου 1996, επίσης στο πλαίσιο της Συνδιασκέψεως της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο (στο εξής: Σύμβαση της Χάγης του 1996). Αντικατέστησε τη Σύμβαση της 5ης Οκτωβρίου 1961, για τη δικαιοδοσία των αρχών και το εφαρμοστέο δίκαιο σε θέματα προστασίας των ανηλίκων.

7 Ορισμένα κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και το Βασίλειο της Ισπανίας, δεν επικύρωσαν τη Σύμβαση αυτή. Έχουν εξουσιοδοτηθεί συναφώς με την απόφαση 2008/431/ΕΚ του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2008, με την οποία εξουσιοδοτούνται ορισμένα κράτη μέλη να επικυρώσουν τη σύμβαση της Χάγης του 1996 σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας των παιδιών ή να προσχωρήσουν σε αυτήν προς το συμφέρον της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και με την οποία εξουσιοδοτούνται ορισμένα κράτη μέλη να προβούν σε δήλωση σχετικά με την εφαρμογή των σχετικών εσωτερικών κανόνων του κοινοτικού δικαίου (ΕΕ L 151, σ. 36).

8 Το άρθρο 11 της Συμβάσεως της Χάγης του 1996, το οποίο αποτελεί τμήμα του κεφαλαίου ΙΙ που φέρει τον τίτλο «Διεθνής δικαιοδοσία», έχει ως εξής:

«1. Σε κάθε επείγουσα περίπτωση, οι αρχές κάθε συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται το παιδί ή περιουσιακά του στοιχεία έχουν διεθνή δικαιοδοσία να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα προστασίας.

2. Τα ληφθέντα κατ' εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου μέτρα σχετικά με παιδί που έχει τη συνήθη διαμονή του σε συμβαλλόμενο κράτος παύουν να ισχύουν από τη στιγμή που οι αρμόδιες σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 αρχές λάβουν τα απαιτούμενα από την περίσταση μέτρα.

3. Τα ληφθέντα κατ' εφαρμογή της πρώτης παραγράφου μέτρα σχετικά με παιδί που έχει τη συνήθη διαμονή του σε μη συμβαλλόμενο κράτος παύουν να ισχύουν σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος από τη στιγμή που τα απαιτούμενα από την περίσταση και ληφθέντα από τις αρχές ενός άλλου κράτους μέτρα αναγνωρισθούν στο εν λόγω συμβαλλόμενο κράτος.»

9 Το άρθρο 23 της Συμβάσεως της Χάγης του 1996, που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο IV της εν λόγω Συμβάσεως το οποίο φέρει τον τίτλο «Αναγνώριση και εκτέλεση», προβλέπει τα εξής:

«1. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τις αρχές συμβαλλομένου κράτους αναγνωρίζονται αυτοδικαίως στα άλλα συμβαλλόμενα κράτη.

2. Η αναγνώριση δύναται, εντούτοις, να αποκλεισθεί:

α) εάν το μέτρο ελήφθη από αρχή της οποίας η διεθνής δικαιοδοσία δεν ήταν θεμελιωμένη σε λόγο προβλεπόμενο στο κεφάλαιο II·

[…].»

10 Το άρθρο 26 της ως άνω Συμβάσεως, το οποίο αποτελεί τμήμα του ίδιου κεφαλαίου της, ορίζει τα εξής:

«1. Εάν τα μέτρα που ελήφθησαν σε συμβαλλόμενο κράτος και είναι εκτελεστά στο κράτος αυτό πρέπει να εκτελεσθούν σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος, κηρύσσονται εκτελεστά ή καταχωρίζονται προς εκτέλεση σε αυτό το άλλο κράτος, κατόπιν αιτήσεως παντός ενδιαφερομένου, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει το δίκαιο του κράτους αυτού.

[…]

3. Η κήρυξη της εκτελεστότητος ή η καταχώριση προς εκτέλεση δύνανται να μη γίνουν δεκτές μόνο για έναν από τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 23, παράγραφος 2.»

11 Το άρθρο 31 του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 12, σ. 1), προβλέπει τα εξής:

«Τα ασφαλιστικά μέτρα που προβλέπονται από το δίκαιο κράτους μέλους μπορούν να ζητηθούν από τις δικαστικές αρχές του κράτους αυτού, έστω και αν δικαστήριο άλλου κράτους μέλους έχει, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, διεθνή δικαιοδοσία για την ουσία της υπόθεσης.»

12 Το άρθρο 24 της Συμβάσεως των Βρυξελλών του 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 24), με τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982 για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΕΕ L 388, σ. 1), με τη Σύμβαση της 26ης Μαΐου 1989 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας (ΕΕ L 285, σ. 1), και με τη Σύμβαση της 29ης Νοεμβρίου 1996 για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας (ΕΕ 1997, C 15, σ. 1, στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών), περιείχε παρόμοια διάταξη.

13 Πριν τεθεί σε ισχύ ο κανονισμός 2201/2003, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είχε καταρτίσει με πράξη της 28ης Μαΐου 1998, βάσει του άρθρου Κ.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη Σύμβαση σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές (ΕΕ C 221, σ. 1, στο εξής: Σύμβαση «Βρυξέλλες ΙΙ»). Η Σύμβαση αυτή ουδέποτε τέθηκε σε ισχύ. Κατά το μέτρο

όμως που ο κανονισμός 2201/2003 στηρίχθηκε στις διατάξεις της, η σχετική με την εν λόγω Σύμβαση εισηγητική έκθεση (ΕΕ 1998, C 221, σ. 27), την οποία συνέταξε η A. Borrás, μπορεί να χρησιμεύσει κατά την ερμηνεία του κανονισμού αυτού.

14 Ο κανονισμός 2201/2003 διαδέχθηκε τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί της διεθνούς δικαιοδοσίας, αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας έναντι των κοινών τέκνων των συζύγων (ΕΕ L 160, σ. 19). Ο κανονισμός 1347/2000 αντικαταστάθηκε με τον κανονισμό 2201/2003, ο οποίος έχει ευρύτερο πεδίο εφαρμογής.

15 Η δωδέκατη, η δέκατη έκτη, η εικοστή πρώτη και η εικοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2201/2003 έχουν ως εξής:

«(12) Οι κανόνες αρμοδιότητας που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού περί γονικής μέριμνας επιλέγονται υπό το πρίσμα του συμφέροντος του παιδιού, ειδικότερα δε του κριτηρίου της εγγύτητας. Αυτό σημαίνει ότι κατά πρώτο λόγο θα πρέπει να είναι αρμόδια τα δικαστήρια του κράτους μέλους της συνήθους διαμονής του παιδιού, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις μεταβολής της διαμονής του παιδιού ή ύστερα από συμφωνία μεταξύ των δικαιούχων της γονικής μέριμνας.

[...]

(16) Ο παρών κανονισμός δεν εμποδίζει τα δικαστήρια κράτους μέλους να λαμβάνουν προσωρινά ή ασφαλιστικά μέτρα, σε επείγουσες περιπτώσεις, σχετικά με πρόσωπα ή περιουσιακά στοιχεία, τα οποία ευρίσκονται σε αυτό το κράτος.

[…]

(21) Η αναγνώριση και η εκτέλεση αποφάσεων που εκδίδονται σε κράτος μέλος θα πρέπει να βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και οι λόγοι της μη αναγνώρισης θα πρέπει να περιορίζονται στον ελάχιστο αναγκαίο βαθμό.

[…]

(24) Δεν μπορεί να γίνει προσφυγή κατά πιστοποιητικού το οποίο εκδίδεται με σκοπό να διευκολύνεται η εκτέλεση της απόφασης. Δεν θα πρέπει να μπορεί επίσης να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής διορθώσεως παρά μόνο σε περίπτωση πραγματικού λάθους, δηλαδή εφόσον το πιστοποιητικό δεν αποδίδει ορθώς το περιεχόμενο της αποφάσεως.»

16 Κατά το άρθρο 2 του κανονισμού 2201/2003:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) Ο όρος “δικαστήριο” καλύπτει όλες τις αρχές των κρατών μελών που έχουν διεθνή δικαιοδοσία για τα ζητήματα που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με το άρθρο 1.

[…]

4) Ο όρος "απόφαση" περιλαμβάνει κάθε απόφαση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης γάμου, καθώς και κάθε απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα, που εκδίδεται από δικαστήριο κράτους μέλους, ασχέτως ονομασίας της, όπως "διαταγή", "διάταξη" ή " απόφαση ".

[…]

7) Ο όρος "γονική μέριμνα" περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που παρέχονται σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με δικαστική απόφαση, απευθείας από το νόμο ή με ισχύουσα συμφωνία όσον αφορά το πρόσωπο ή την περιουσία του παιδιού. Ειδικότερα ο όρος περιλαμβάνει το δικαίωμα επιμέλειας και το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας.

[…]

9) Ο όρος "δικαίωμα επιμέλειας" περιλαμβάνει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που αφορούν τη φροντίδα για το πρόσωπο του παιδιού, και ειδικότερα το δικαίωμα απόφασης καθορισμού του τόπου διαμονής του.

[…]

11) Ο όρος "παράνομη μετακίνηση ή κατακράτηση παιδιού" σημαίνει τη μετακίνηση ή κατακράτηση παιδιού:

α) εφόσον γίνονται κατά παραβίαση δικαιώματος επιμέλειας το οποίο προκύπτει από δικαστική απόφαση ή από το νόμο ή από συμφωνία που ισχύει σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από τη μετακίνηση ή την κατακράτησή του

και

β) με την επιφύλαξη ότι το δικαίωμα αυτό ασκείτο πραγματικά, αποκλειστικά ή από κοινού με άλλους, κατά το χρόνο της μετακίνησης ή κατακράτησης ή θα είχε ασκηθεί κατ' αυτόν τον τρόπο εάν δεν είχαν επισυμβεί τα γεγονότα αυτά. Η επιμέλεια θεωρείται ότι ασκείται από κοινού όταν ο ένας από τους δικαιούχους της γονικής μέριμνας δεν μπορεί, σύμφωνα με απόφαση ή απευθείας από το νόμο, να αποφασίζει για τον τόπο διαμονής του παιδιού χωρίς τη συγκατάθεση άλλου δικαιούχου της γονικής μέριμνας.[…]»

17 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού προβλέπει τα εξής:

«Τα δικαστήρια κράτους μέλους έχουν δικαιοδοσία επί θεμάτων που αφορούν τη γονική μέριμνα παιδιού το οποίο έχει συνήθη διαμονή σε αυτό το κράτος μέλος κατά τη στιγμή της άσκησης της προσφυγής.»

18 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού έχει ως εξής:

«Όταν ένα παιδί μετοικεί νομίμως από ένα κράτος μέλος σε άλλο και αποκτά σε αυτό νέα συνήθη διαμονή, τα δικαστήρια του κράτους μέλους της προηγούμενης συνήθους διαμονής του παιδιού διατηρούν την αρμοδιότητά τους, κατά παρέκκλιση του άρθρου 8, για περίοδο τριών μηνών μετά τη μετοικεσία, προκειμένου να τροποποιήσουν απόφαση η οποία αφορά το δικαίωμα [προσωπικής] επικοινωνίας εκδοθείσα σε αυτό το κράτος μέλος πριν από τη μετοικεσία του παιδιού, εφόσον ο δικαιούχος του δικαιώματος [προσωπικής] επικοινωνίας δυνάμει της αποφάσεως που αφορά το δικαίωμα [προσωπικής] επικοινωνίας εξακολουθεί να διαμένει συνήθως στο κράτος μέλος της προηγούμενης συνήθους διαμονής του παιδιού.»

19 Το άρθρο 10 του ίδιου κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Σε περίπτωση παράνομης μετακίνησης ή κατακράτησης του παιδιού, τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από την παράνομη μετακίνηση ή κατακράτησή του διατηρούν την αρμοδιότητά τους έως ότου το παιδί έχει αποκτήσει συνήθη κατοικία σε άλλο κράτος μέλος […]»

20 Το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003 έχει ως εξής:

«Εάν έχουν ασκηθεί αγωγές για θέματα γονικής μέριμνας ενός παιδιού, με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία, ενώπιον δικαστηρίων διαφόρων κρατών μελών, το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο αναστέλλει αυτεπαγγέλτως τη διαδικασία του μέχρι να διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.»

21 Το άρθρο 20 του κανονισμού αυτού, το οποίο τιτλοφορείται «Προσωρινά και ασφαλιστικά μέτρα», ορίζει τα εξής:

«1. Σε επείγουσες περιπτώσεις, οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού δεν εμποδίζουν τα αρμόδια δικαστήρια κράτους μέλους να λαμβάνουν προσωρινά ή ασφαλιστικά μέτρα σχετικά με πρόσωπα ή περιουσιακά στοιχεία που ευρίσκονται στο κράτος αυτό, τα οποία προβλέπονται από το δίκαιο αυτού του κράτους μέλους, έστω και αν το δικαστήριο άλλου κράτους μέλους έχει, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης.

2. Τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 παύουν να ισχύουν μόλις τα δικαστήρια του κράτους μέλους που έχουν διεθνή δικαιοδοσία να κρίνουν επί της ουσίας δυνάμει του παρόντος κανονισμού λάβουν τα μέτρα τα οποία θεωρούν προσήκοντα.»

22 Τα άρθρα 21 επ. του εν λόγω κανονισμού αφορούν την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων. Συγκεκριμένα, το άρθρο 21, παράγραφος 1, ορίζει ιδίως ότι οι αποφάσεις που εκδίδονται σε κράτος μέλος αναγνωρίζονται στα λοιπά κράτη μέλη χωρίς καμία διαδικασία.

23 Κατά το άρθρο 24 του κανονισμού 2201/2003, δεν χωρεί έλεγχος της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου του κράτους μέλους προελεύσεως.

24 Το άρθρο 39 του κανονισμού αυτού προβλέπει την έκδοση πιστοποιητικού. Όπως προκύπτει από το παράρτημα ΙΙ του εν λόγω κανονισμού, το οποίο απαριθμεί τα στοιχεία που πρέπει να αναγράφονται στο πιστοποιητικό, το έγγραφο αυτό παρέχει διευκρινίσεις σχετικά με πλείονες πτυχές της διαδικασίας, όπως μεταξύ άλλων αν η δικαστική απόφαση είναι εκτελεστή και αν έγινε κοινοποίηση/επίδοσή της.

25 Το άρθρο 46 του ίδιου κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Τα δημόσια έγγραφα που έχουν εκδοθεί και είναι εκτελεστά σε κράτος μέλος καθώς και οι συμφωνίες μεταξύ των μερών οι οποίες είναι εκτελεστές στο κράτος μέλος όπου συνήφθησαν αναγνωρίζονται και καθίστανται εκτελεστοί(-ά) υπό τους ίδιους όρους όπως και οι αποφάσεις.»

26 Το άρθρο 60 του κανονισμού 2201/2003 προβλέπει ότι ο εν λόγω κανονισμός υπερισχύει, μεταξύ άλλων, της Συμβάσεως της Χάγης του 1980. Το άρθρο 61 του ως άνω κανονισμού αφορά τις σχέσεις του με τη Σύμβαση της Χάγης του 1996.

Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης και οι εκκρεμείς διαδικασίες

27 Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι, στα μέσα του έτους 2005, η B. Purrucker μετέβη στην Ισπανία για να συγκατοικήσει με τον G. Vallés Pérez. Έτεκε δίδυμα, τα οποία γεννήθηκαν προώρως, τον Μάιο του 2006. Το αγόρι, ονόματι Merlín, έλαβε εξιτήριο από το νοσοκομείο τον Σεπτέμβριο του 2006. Το κορίτσι, ονόματι Samira, νοσηλεύτηκε έως τον Μάρτιο του 2007, λόγω επιπλοκών στην υγεία της, οι οποίες ανέκυψαν εν τω μεταξύ.

28 Οι σχέσεις της B. Purrucker και του G. Vallés Pérez είχαν ήδη επιδεινωθεί, καθώς η B. Purrucker επιθυμούσε να επιστρέψει στη Γερμανία με τα τέκνα της, ενώ ο G. Vallés Pérez, αρχικώς τουλάχιστον, δεν συμφωνούσε. Στις 30 Ιανουαρίου 2007, οι διάδικοι συνήψαν ενώπιον συμβολαιογράφου συμφωνητικό το οποίο έπρεπε να επικυρωθεί από δικαστήριο προκειμένου να καταστεί εκτελεστό. Οι ρήτρες 2 και 3 του ως άνω συμφωνητικού είχαν ως εξής:

«Δεύτερον — Συμφωνείται ότι τη γονική μέριμνα των ανήλικων τέκνων του ζεύγους ασκούν από κοινού ο πατέρας και η μητέρα, οι οποίοι έχουν, αμφότεροι, το δικαίωμα επιμέλειας, χωρίς να θίγεται το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας του πατέρα με τα τέκνα του, του οποίου αυτός μπορεί να κάνει ελεύθερα χρήση ανά πάσα στιγμή και κατά το δοκούν, εξυπακουομένου ότι τα μέρη συμφωνούν να οριστεί ο τόπος διαμονής κατά τον τρόπο που περιγράφεται στην αμέσως κατωτέρω ρήτρα 3.

Τρίτον — Όσον αφορά τον τόπο διαμονής της μητέρας και των τέκνων, συμφωνείται ότι η B. Purrucker θα μετοικήσει μαζί τους στη Γερμανία προκειμένου να εγκατασταθεί σε τόπο τον οποίο θα κοινοποιήσει στον πατέρα τους που συναινεί ρητώς στη μετοικεσία τους στο εν λόγω κράτος, εξυπακουομένου ότι η μητέρα αναγνωρίζει το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας του πατέρα με τα τέκνα του και θα του παρέχει τη δυνατότητα να το ασκεί ανά πάσα στιγμή και κατά το δοκούν, αφού θα την έχει προηγουμένως ενημερώσει ως προς το χρονικό διάστημα κατά το οποίο προτίθεται να ασκήσει το δικαίωμά του αυτό. Ο τόπος διαμονής δεν προσδιορίζεται περαιτέρω,

με την επιφύλαξη και των αποφάσεων που ενδέχεται να λάβουν σχετικώς τα νόμιμα τέκνα άπαξ και ενηλικιωθούν.»

29 Η πρόθεση της B. Purrucker ήταν να μεταβεί στη Γερμανία με τον υιό της από προηγούμενη σχέση, τον D., καθώς και με τα τέκνα της Merlín και Samira.

30 Εξαιτίας επιπλοκών στην υγεία της και καθόσον ήταν ανάγκη να υποβληθεί σε χειρουργική επέμβαση, η Samira παρέμεινε στο νοσοκομείο. Κατόπιν τούτου, η B. Purrucker μετέβη στη Γερμανία με τον υιό της, Merlín, στις 2 Φεβρουαρίου 2007. Σύμφωνα την κατάθεση της B. Purrucker ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, η κόρη της, Samira, θα έπρεπε επίσης να ταξιδέψει μετά συνοδείας στη Γερμανία, μόλις θα ελάμβανε το εξιτήριο από το νοσηλευτικό ίδρυμα.

31 Μεταξύ των διαδίκων της κύριας δίκης εκκρεμούν τρεις διαδικασίες:

— η πρώτη, στην Ισπανία, κινήθηκε από τον G. Vallés Pérez και έχει ως αντικείμενο τη λήψη προσωρινών μέτρων. Φαίνεται όμως ότι, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, θα μπορούσε να θεωρηθεί διαδικασία επί αγωγής, με αίτημα την ανάθεση της επιμέλειας των τέκνων Merlín και Samira·

— η δεύτερη, στη Γερμανία, κινήθηκε από την B. Purrucker και έχει ως αντικείμενο την ανάθεση της επιμέλειας των ίδιων αυτών τέκνων·

— η τρίτη, στη Γερμανία, κινήθηκε από τον G. Vallés Pérez και έχει ως αντικείμενο την κήρυξη της εκτελεστότητας της διατάξεως του Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial, σχετικά με τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων. Πρόκειται για τη διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας υποβλήθηκε η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως.

Η διαδικασία που κινήθηκε στην Ισπανία για τη λήψη προσωρινών μέτρων

32 Θεωρώντας ότι δεν δεσμεύεται πλέον από το συμφωνητικό που καταρτίστηκε ενώπιον συμβολαιογράφου, ο G. Vallés Pérez κατέθεσε ενώπιον του Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial αίτηση για τη λήψη προσωρινών μέτρων, με σκοπό, ιδίως, να του ανατεθεί η επιμέλεια των τέκνων Merlín και Samira.

33 Η συνεδρίαση διεξήχθη στις 26 Σεπτεμβρίου 2007. Η B. Purrucker υπέβαλε γραπτές παρατηρήσεις και παρέστη διά του νομίμου εκπροσώπου της.

34 Με διάταξη της 8ης Νοεμβρίου 2007, το Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial έλαβε επείγοντα και προσωρινά μέτρα.

35 Όπως προκύπτει από τη διάταξη αυτή, την οποία η B. Purrucker επισύναψε στις παρατηρήσεις που κατέθεσε ενώπιον του Δικαστηρίου, το ως άνω ισπανικό δικαστήριο επισήμανε ότι:

«Πέραν των οικείων διατάξεων του ισπανικού ουσιαστικού δικαίου, η αίτηση στηρίζεται στη [Σύμβαση της Χάγης του 1980] (άρθρα 1 και 2), καθώς και στον κανονισμό […] 2201/2003 και στη Συμφωνία μεταξύ της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και του Βασιλείου της Ισπανίας, της 14ης Νοεμβρίου 1983, όσον αφορά τη δικαιοδοσία των ισπανικών δικαστηρίων (άρθρο 8).»

36 Στη σκέψη 3 της εν λόγω διατάξεως, το ισπανικό δικαστήριο εκθέτει τα εξής:

«Τρίτον — Κατ' αρχάς, βάσει τόσο των διατάξεων του δικαίου [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] των οποίων έγινε επίκληση όσο και των συμβάσεων που έχουν επικυρώσει το Βασίλειο της Ισπανίας και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας για θέματα οικογενειακού δικαίου, δικαιώματος επιμέλειας και διατροφής των ανήλικων τέκνων, το παρόν δικαστήριο σαφώς έχει δικαιοδοσία δεδομένου ότι οι γονείς διέμειναν στην Ισπανία, όπου βρισκόταν και η τελευταία οικογενειακή κατοικία (άρθρο 769, παράγραφος 3, του [ισπανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας] (Ley de Enjuiciamiento Civil)]· άρθρο 1 της [Συμβάσεως της Χάγης του 1980] —αρμόδιο είναι το δικαστήριο του τόπου της συνήθους διαμονής του ανηλίκου— ο Merlín ζούσε στο Colmenarejo κατά την πλέον πρόσφατη απογραφή και η Ισπανία ήταν ο τόπος της συνήθους διαμονής του πριν αναχωρήσει για τη Γερμανία, στις 2 Φεβρουαρίου 2007).

Επιπλέον, ο αιτών έχει την ισπανική ιθαγένεια, κατοικεί στην Ισπανία και πρόκειται για την πρώτη διαδικασία που κινείται σχετικά με την υπόθεση αυτή στην Ισπανία. Το παρόν δικαστήριο αποφάνθηκε ότι έχει δικαιοδοσία τόσο με τη διάταξη της 28ης Ιουνίου, με την οποία έκρινε παραδεκτή την αίτηση, όσο και με τη μεταγενέστερη διάταξη της 20ής Σεπτεμβρίου. Επομένως, το [Amtsgericht] Albstadt είναι το δικαστήριο που πρέπει, ενδεχομένως, να αναστείλει αυτεπαγγέλτως την ενώπιόν του διαδικασία υπέρ του ισπανικού δικαστηρίου, σύμφωνα με τα όσα προβλέπει το άρθρο 19 του [κανονισμού 2201/2003]. Αυτεπάγγελτη αναστολή της διαδικασίας χωρεί μόνο σε περίπτωση που οι διάδικοι έχουν ασκήσει ενώπιον δικαστηρίων διαφόρων κρατών μελών αγωγές για θέματα γονικής μέριμνας ενός παιδιού, με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία. Πάντως, φαίνεται ότι, στην περίπτωση της μεταγενέστερης αγωγής που άσκησε η Bianca Purrucker στη Γερμανία, πρόκειται για μια απλουστευμένη διαδικασία, με αντικείμενο να υποχρεωθεί ο πατέρας, Guillermo Vallés, στην καταβολή διατροφής υπέρ του τέκνου του, συγκεκριμένα του υιού Merlín. Η αγωγή αυτή πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του αρμόδιου για τις οικογενειακού δικαίου υποθέσεις τμήματος του [Amtsgericht] Albstadt, υπό τον αριθμό 8FH13/07.

Ο νόμιμος εκπρόσωπος της Bianca Purrucker προέβαλε, κατά τη συνεδρίαση, ένσταση περί ελλείψεως δικαιοδοσίας καθόσον, αφενός, ο Merlín διέμενε νομίμως στη Γερμανία, οπότε τα συμφέροντά του θα έπρεπε να εξεταστούν σε αυτό το κράτος, και, αφετέρου, οι διάδικοι είχαν συνάψει το ιδιωτικό συμφωνητικό.

Ο αιτών διαφωνεί [με την παραπομπή της υποθέσεως σε γερμανικό δικαστήριο] διότι δεν γνωρίζει την τρέχουσα κατάσταση της υγείας του Merlín και είναι αβέβαιο αν η μητέρα θα επιστρέψει κάποτε στην Ισπανία, ενώ όταν είχε φύγει η υγεία της κόρης Samira διέτρεχε σοβαρό κίνδυνο. Εξάλλου, το ιδιωτικό συμφωνητικό δεν είχε επικυρωθεί δικαστικώς ούτε είχε εγκριθεί από την εισαγγελική αρχή και η σύναψή του θα μπορούσε να αποτελεί προϊόν ασκήσεως πιέσεων και απάτης.

Η εισαγγελική αρχή δήλωσε, κατά τη συνεδρίαση, ότι το παρόν δικαστήριο έχει δικαιοδοσία για τον λόγο ότι το συμφωνητικό μεταξύ των διαδίκων δεν αναγνωρίστηκε δικαστικώς και είναι αναγκαία η επείγουσα λήψη προσωρινών μέτρων. Επισήμανε συναφώς, προς θεμελίωση της διεθνούς δικαιοδοσίας των ισπανικών δικαστηρίων, ότι ο αιτών έχει τη συνήθη διαμονή του στην Ισπανία, ότι το συμφωνητικό καταρτίστηκε στην Ισπανία και ότι ο Merlín γεννήθηκε στην Ισπανία, ενώ διατύπωσε αμφιβολίες ως προς τη νομιμότητα της εξόδου του Merlín από την ισπανική επικράτεια.

Συνεπώς, το παρόν δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της αιτήσεως προσωρινών μέτρων.»

37 Όπως εκθέτει το Bundesgerichtshof στη διάταξή του περί παραπομπής, τα προσωρινά μέτρα ελήφθησαν υπό την εξής διατύπωση:

«Το δικαστήριο, κρίνοντας επί της αιτήσεως του Guillemo Vallés Pérez κατά της [...] Bianca Purrucker, διέταξε προληπτικά, ως επείγον και άμεσο ασφαλιστικό μέτρο, τα εξής:

1. Η κοινή επιμέλεια των δύο τέκνων Samira και Merlin Vallés Purrucker ανατίθεται στον πατέρα Guillemo Vallés Pérez· τη γονική μέριμνα εξακολουθούν να ασκούν αμφότεροι οι γονείς.

Σε εκτέλεση του μέτρου αυτού, η μητέρα οφείλει να επιστρέψει τον ανήλικο υιό Merlin στον πατέρα του που είναι εγκατεστημένος στην Ισπανία. Πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να καταστεί δυνατό στη μητέρα να ταξιδέψει με το αγόρι και να ασκεί το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας με τη Samira και τον Merlin οποτεδήποτε το επιθυμεί και, προς τούτο, μια κατοικία η οποία να μπορεί να αποτελέσει το σημείο οικογενειακής συγκέντρωσης πρέπει να τεθεί στη διάθεσή της ή να παραχωρηθεί από συγγενικό πρόσωπο ή από το τρίτο πρόσωπο εμπιστοσύνης που πρέπει να παρίσταται για όσον χρόνο διαρκεί η προσωπική επικοινωνία της μητέρας με τα τέκνα, εξυπακουομένου ότι μπορεί να πρόκειται για την πατρική κατοικία, εφόσον συμφωνήσουν ως προς αυτό αμφότεροι οι διάδικοι.

2. Απαγορεύεται, χωρίς προηγούμενη δικαστική άδεια, η έξοδος από το έδαφος της Ισπανίας με τα δύο τέκνα.

3. Τα διαβατήρια των δύο τέκνων θα παραμείνουν στην κατοχή του γονέα που ασκεί το δικαίωμα επιμέλειας.

4. Απαιτείται προηγούμενη δικαστική άδεια για οποιαδήποτε τυχόν μεταβολή της κατοικίας των δύο τέκνων Samira και Merlín.

5. Δεν επιβάλλεται στη μητέρα υποχρέωση διατροφής.

Το δικαστήριο επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.

Σε περίπτωση ασκήσεως αγωγής για την έκδοση αποφάσεως στην κύρια υπόθεση, η παρούσα διάταξη θα περιληφθεί στη σχετική δικογραφία.

Η παρούσα διάταξη πρέπει να κοινοποιηθεί, όπως ορίζει ο νόμος, στους διαδίκους και στην εισαγγελική αρχή, με τη μνεία ότι δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα.»

38 Όπως προκύπτει από τα έγγραφα που επισυνάφθηκαν στις παρατηρήσεις της B. Purrucker, η διάταξη του Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial, της 8ης Νοεμβρίου 2007, διορθώθηκε με νέα διάταξη, η οποία εκδόθηκε στις 28 Νοεμβρίου 2007. Συγκεκριμένα, το σημείο 1 του διατακτικού διορθώθηκε, ώστε να ανατίθεται στον πατέρα η «επιμέλεια», και όχι η «κοινή επιμέλεια».

39 Στις 11 Ιανουαρίου 2008, το Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial εξέδωσε πιστοποιητικό βάσει του άρθρου 39, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003, βεβαιώνοντας ότι η διάταξη του είναι εκτελεστή και επιδόθηκε νομοτύπως.

40 Κατά τα φαινόμενα, ο G. Vallés Pérez κίνησε διαδικασία επί της ουσίας της υποθέσεως, το δικαστήριο που επιλήφθηκε της σχετικής αγωγής εξέδωσε απόφαση στις 28 Οκτωβρίου 2008 και κατά της αποφάσεως αυτής έχει ασκηθεί έφεση.

Η διαδικασία που κινήθηκε στη Γερμανία για την ανάθεση της επιμέλειας

41 Στις 20 Σεπτεμβρίου 2007, ήτοι πριν εκδοθεί η διάταξη του Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial, η B. Purrucker άσκησε αγωγή ενώπιον του Amtsgericht Albstadt (πρωτοδικείου του Albstadt, Γερμανία), με αίτημα να της ανατεθεί η επιμέλεια των τέκνων Merlín και Samira. Η διαδικασία αυτή σχετικά με το δικαίωμα της επιμέλειας ανεστάλη από τις 19 Μαρτίου έως τις 28 Μαΐου 2008 δυνάμει του άρθρου 16 της Συμβάσεως της Χάγης του 1980 και, στη συνέχεια, παραπέμφθηκε στο Amtsgericht Stuttgart (Γερμανία), βάσει του άρθρου 13 του γερμανικού

νόμου περί της εκτελέσεως και της εφαρμογής ορισμένων πράξεων στον τομέα του διεθνούς οικογενειακού δικαίου (Gesetz zur Aus- und Durchführung bestimmter Rechtsinstrumente au dem Gebiet des internationalen Familienrechts). Το Amtsgericht Stuttgart δεν δέχθηκε να λάβει οποιοδήποτε νέο προσωρινό μέτρο σχετικό με την επιμέλεια των δύο παιδιών. Δεν αποφάνθηκε επί της ουσίας της υποθέσεως, αλλά διατύπωσε αμφιβολίες ως προς τη διεθνή του δικαιοδοσία. Στις 8 Δεκεμβρίου 2008, το Amtsgericht Stuttgart διαπίστωσε ότι το Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial έκρινε, με την προαναφερθείσα στην αμέσως ανωτέρω σκέψη 40 απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 2008, ότι είναι το δικαστήριο που επιλήφθηκε πρώτο κατά την έννοια των άρθρων 16 και 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003. Επομένως, ανέστειλε την ενώπιόν του διαδικασία σύμφωνα με τα όσα ορίζει το άρθρο 19, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, μέχρις ότου η απόφαση του Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial καταστεί τελεσίδικη.

42 Η B. Purrucker άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως του Amtsgericht Stuttgart. Στις 14 Μαΐου 2009, το Oberlandesgericht Stuttgart εξαφάνισε την ως άνω απόφαση και ανέπεμψε την υπόθεση στο Amtsgericht Stuttgart προς έκδοση νέας αποφάσεως. Το Oberlandesgericht Stuttgart έκρινε ότι κάθε δικαστήριο οφείλει να ελέγχει το ίδιο κατά πόσον έχει δικαιοδοσία και ότι το άρθρο 19 του κανονισμού 2201/2003 δεν παρέχει σε κανένα από τα δικαστήρια που επιλήφθηκαν αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφανθεί ποιο δικαστήριο επιλήφθηκε πρώτο. Το Oberlandesgericht Stuttgart επισήμανε ότι η διαδικασία για την ανάθεση της επιμέλειας, την οποία κίνησε ο G. Vallés Pérez τον Ιούνιο του 2007 στην Ισπανία, αφορούσε τη λήψη προσωρινών μέτρων, ενώ η B. Purrucker προέβαλε αίτημα περί αναθέσεως σε αυτήν της επιμέλειας των τέκνων στο πλαίσιο αγωγής που άσκησε στις 20 Σεπτεμβρίου 2007 στη Γερμανία. Μια τέτοια αγωγή και μια διαδικασία για τη λήψη προσωρινών μέτρων δεν έχουν το ίδιο αντικείμενο και τα ίδια αιτήματα.

43 Με διάταξη της 8ης Ιουνίου 2009, το Amtsgericht Stuttgart υπέβαλε στους διαδίκους ερώτηση σχετικά με το στάδιο στο οποίο βρισκόταν η διαδικασία στην Ισπανία και τους κάλεσε να λάβουν θέση επί του ενδεχομένου υποβολής στο Δικαστήριο αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με το ζήτημα του προσδιορισμού του δικαστηρίου που επιλήφθηκε πρώτο, σύμφωνα με το άρθρο 104α του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

Η διαδικασία που κινήθηκε στη Γερμανία για την κήρυξη της εκτελεστότητας της διατάξεως του ισπανικού δικαστηρίου

44 Πρόκειται για τη διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας υποβλήθηκε η υπό κρίση αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως. Αρχικώς, ο G. Vallés Pérez είχε ζητήσει ιδίως να διαταχθεί η επιστροφή του Merlín και, προληπτικώς, να κηρυχθεί εκτελεστή η διάταξη του Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial. Εν συνεχεία, όμως, προέβαλε ως κύριο το αίτημα κηρύξεως της εκτελεστότητας της εν λόγω διατάξεως. Συνεπώς, το Amtsgericht Stuttgart, με απόφαση της 3ης Ιουλίου 2008, και το Oberlandesgericht Stuttgart, με την απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2008 η οποία εκδόθηκε κατ' έφεση, κήρυξαν τη διάταξη του ισπανικού δικαστηρίου εκτελεστή και ενημέρωσαν την B. Purrucker ότι ενδέχεται να της επιβληθεί πρόστιμο σε περίπτωση μη συμμορφώσεως.

45 Το Bundesgerichtshof συνοψίζει ως εξής την απόφαση του Oberlandesgericht Stuttgart:

«Δεν υφίσταται κανένας λόγος να μην κηρυχθεί εκτελεστή η διάταξη του ισπανικού δικαστηρίου. Πρόκειται, βεβαίως, για προσωρινό μέτρο που διατάχθηκε από ισπανικό δικαστήριο, αλλά το άρθρο 2, παράγραφος 4, του κανονισμού 2201/2003 δεν διακρίνει, όσον αφορά την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων των δικαστηρίων άλλων κρατών μελών, μεταξύ των διαφόρων ειδών αποφάσεων και απαιτεί απλώς, απόφαση που έχει εκδοθεί από δικαστήριο. Επιπλέον, ναι μεν δεν παρασχέθηκε στα κοινά τέκνα των διαδίκων δυνατότητα ακροάσεως στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του ισπανικού δικαστηρίου, πλην όμως δεν συντρέχει περίπτωση παραβιάσεως θεμελιώδους αρχής του γερμανικού δικονομικού δικαίου, ιδίως καθόσον τα παιδιά ήσαν μόλις ενάμισι έτους κατά τον χρόνο εκδόσεως της ως άνω διατάξεως. Το πιστοποιητικό το οποίο εξέδωσε το ισπανικό δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 39 του κανονισμού 2201/2003 αίρει τις αμφιβολίες που διατύπωσε η καθής ως προς την εκτελεστότητα της διατάξεως του ισπανικού δικαστηρίου λόγω εκπρόθεσμης ασκήσεως της κύριας αγωγής. Εξάλλου, δεν συντρέχει ούτε κάποιος από τους λόγους μη αναγνωρίσεως τους οποίους απαριθμεί το άρθρο 23 του κανονισμού 2201/2003. Ειδικότερα, ουδέποτε τέθηκε ζήτημα προσβολής της γερμανικής δημόσιας τάξης, ενώ

τα δικαιώματα άμυνας της μητέρας διασφαλίστηκαν, καθόσον αυτή εκλήθη να παραστεί στη δικάσιμο. Το γεγονός ότι δεν παρέστη αυτοπροσώπως αλλά εκπροσωπήθηκε από τον δικηγόρο της αποτελεί δικό της ζήτημα. Τέλος, σε διαδικασία σχετική με την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεως, το [παρόν] δικαστήριο δεν επιτρέπεται να υπεισέλθει στην ουσία της σχετικής με το δικαίωμα επιμέλειας υποθέσεως, της οποίας επιλήφθηκε άλλο δικαστήριο στην Ισπανία.»

46 Με την αναίρεση που άσκησε ενώπιον του Bundesgerichtshof, η B. Purrucker βάλλει κατά της αποφάσεως του Oberlandesgericht Stuttgart της 22ας Σεπτεμβρίου 2008, ισχυριζόμενη ότι, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 4, του κανονισμού 2201/2003, οι διατάξεις περί αναγνωρίσεως και εκτελέσεως των αποφάσεων που εκδίδουν τα δικαστήρια άλλων κρατών μελών δεν ισχύουν για τα προσωρινά μέτρα κατά την έννοια του άρθρου 20 του ως άνω κανονισμού, καθόσον τα μέτρα αυτά δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως αποφάσεις σχετικές με τη γονική μέριμνα.

Η διάταξη περί παραπομπής και το προδικαστικό ερώτημα

47 Το Bundesgerichtshof επισημαίνει ότι το ζήτημα αν οι διατάξεις των άρθρων 21 επ. του κανονισμού 2201/2003 ισχύουν και για τα προσωρινά μέτρα κατά την έννοια του άρθρου 20 του κανονισμού αυτού ή μόνο για αποφάσεις που εκδίδονται επί της ουσίας έχει προκαλέσει διχογνωμία στη θεωρία και δεν έχει επιλυθεί οριστικώς από τη νομολογία.

48 Σύμφωνα με μια άποψη, τα προσωρινά μέτρα κατά την έννοια του άρθρου 20 του κανονισμού 2201/2003 αποκλείονται κατ' αρχήν από το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων περί αναγνωρίσεως και εκτελέσεως, τις οποίες προβλέπουν τα άρθρα 21 επ. του κανονισμού αυτού. Κατά την ίδια άποψη, το άρθρο 20 του εν λόγω κανονισμού συνιστά απλώς και μόνον κανόνα δικαιοδοσίας. Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται ενδεχομένως από την απόφαση της 2ας Απριλίου 2009, C-523/07, A (Συλλογή 2009, σ. I-2805,

σκέψεις 46 επ.), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι τα μέτρα κατά την έννοια του άρθρου 20 του κανονισμού 2201/2003 πρέπει να έχουν προσωρινό ισχύ, ενώ στον εθνικό νομοθέτη απόκειται να καθορίσει τις λεπτομέρειες εκτελέσεώς τους και το αν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα. Αν γινόταν δεκτή η εν λόγω άποψη, η αναίρεση της B. Purrucker θα έπρεπε να ευδοκιμήσει.

49 Σύμφωνα με άλλη μερίδα της θεωρίας, στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2, παράγραφος 4, του κανονισμού 2201/2003 εμπίπτουν και προσωρινά μέτρα που διατάσσονται από το αρμόδιο δικαστήριο στο πλαίσιο της εκδικάσεως της κύριας αγωγής, εφόσον τα δικαιώματα άμυνας διασφαλίζονται, έστω και εκ των υστέρων. Η αρχή αυτή συνάδει με τη νομολογία του Δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία η παροχή, έστω και a posteriori, της δυνατότητας ακροάσεως αρκεί για να εξασφαλιστεί στον ενδιαφερόμενο δίκαιη δίκη (απόφαση της 16ης Ιουνίου 1981, 166/80, Klomps, Συλλογή 1980, σ. 1593). Κατά μιαν άλλη άποψη, ο κανονισμός 2201/2003 έχει εφαρμογή επί προσωρινών μέτρων μόνον εφόσον ελήφθησαν στο πλαίσιο κατ' αντιμωλία διαδικασίας, τηρουμένων των δικαιωμάτων άμυνας.

50 Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις,, το κρίσιμο ερώτημα για την έκβαση της αναιρέσεως θα ήταν αν, στη διάρκεια της διαδικασίας που κατέληξε στη λήψη του προσωρινού μέτρου, η B. Purrucker μπόρεσε, στην πράξη, να ασκήσει το δικαίωμά της ακροάσεως. Κατά το αιτούν δικαστήριο, υπέρ μιας καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα αυτό συνηγορεί το γεγονός ότι η ενδιαφερόμενη κλήθηκε να παραστεί στη δικάσιμο, ότι εκπροσωπήθηκε στη συνεδρίαση από δικηγόρο και ότι η ηλικία των τέκνων της απέκλειε το ενδεχόμενο να παράσχουν τα ίδια οποιαδήποτε πρόσθετη πληροφορία.

51 Τέλος, υποστηρίζεται και η άποψη ότι το σύστημα που θεσπίζει ο κανονισμός 2201/2003 καλύπτει όλα τα είδη προσωρινών μέτρων. Αφενός, τα προσωρινά μέτρα που λαμβάνονται βάσει του άρθρου 20 του κανονισμού αυτού μπορούν να θεωρηθούν αποφάσεις κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 4, του ως άνω κανονισμού, επί των οποίων έχουν εφαρμογή οι σχετικές με την αναγνώριση και την εκτέλεση διατάξεις των άρθρων 21 επ. του ίδιου κανονισμού. Αφετέρου, οι υποστηρικτές της απόψεως αυτής προβάλλουν και το επιχείρημα ότι, ακόμη και αν τα προσωρινά μέτρα στα οποία αναφέρεται το άρθρο 20 του κανονισμού 2201/2003 δεν συνιστούσαν «αποφάσεις» κατά την έννοια του ορισμού του άρθρου 2, παράγραφος 4, του

εν λόγω κανονισμού, οι σχετικές με την αναγνώριση και την εκτέλεση διατάξεις των άρθρων 21 επ. του ίδιου κανονισμού θα είχαν, ούτως ή άλλως, εφαρμογή επί των μέτρων αυτών. Κατά την άποψη αυτή, οι διατάξεις των άρθρων 21 επ. του κανονισμού έχουν, αναμφίβολα, εφαρμογή στην περίπτωση του προσωρινού μέτρου που διέταξε το ισπανικό δικαστήριο, οπότε η αναίρεση είναι απορριπτέα.

52 Το Bundesgerichtshof τονίζει ότι η διάταξη του ισπανικού δικαστηρίου δεν προσβάλλει τη γερμανική δημόσια τάξη.

53 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, το Bundesgerichtshof αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 21 επ. του κανονισμού [2201/2003], οι οποίες αφορούν την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων που εκδίδονται σε άλλα κράτη μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 4, του [2201/2003], και σε εκτελεστά ασφαλιστικά μέτρα που αφορούν το δικαίωμα επιμέλειας, κατά την έννοια του άρθρου 20 του [2201/2003];»

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

54 Ο εισηγητής δικαστής και η γενική εισαγγελέας ζήτησαν, δυνάμει του άρθρου 54α του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου, από την B. Purrucker να διαβιβάσει στο Δικαστήριο τις προαναφερθείσες στις ανωτέρω σκέψεις 41, 42 και 43 αποφάσεις της 8ης Δεκεμβρίου 2008, της 14ης Μαΐου 2009 και της 8ης Ιουνίου 2009, στις οποίες η B. Purrucker παρέπεμψε με τις παρατηρήσεις της.

55 Από τις παρατηρήσεις που κατατέθηκαν προκύπτει ότι, κατά πάσα πιθανότητα, μόνον η B. Purrucker και η Ισπανική Κυβέρνηση γνώριζαν την αιτιολογία της διατάξεως του Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial της 8ης Νοεμβρίου 2007, ιδίως όσον αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία του ισπανικού δικαστηρίου. Πολλές κυβερνήσεις οι οποίες υπέβαλαν παρατηρήσεις πρότειναν τις απαντήσεις τους στο προδικαστικό ερώτημα λαμβάνοντας ως δεδομένο ότι το ισπανικό δικαστήριο είχε δικαιοδοσία, ενώ η Επιτροπή έδωσε πλείονες απαντήσεις, στηριζόμενη σε διαφορετικά ενδεχόμενα.

56 Αφού η εν λόγω διάταξη, η οποία επισυνάφθηκε στις παρατηρήσεις της B. Purrucker, κοινοποιήθηκε στους ενδιαφερομένους κατά την έννοια του άρθρου 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο τους κάλεσε να λάβουν εκ νέου θέση, γραπτώς, επί του προδικαστικού ερωτήματος, λαμβάνοντας υπόψη τη σκέψη 3 της διατάξεως αυτής, όπως παρατέθηκε στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως. Επιπλέον, ζήτησε από την Ισπανική Κυβέρνηση να παράσχει διάφορες διευκρινίσεις σχετικά με τη διαδικασία λήψεως προσωρινών μέτρων σε υποθέσεις όπως αυτή της κύριας δίκης.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

57 Με το ερώτημά του, το Bundesgerichtshof ζητεί να διευκρινιστεί αν οι διατάξεις των άρθρων 21 επ. του κανονισμού 2201/2003 έχουν εφαρμογή και επί εκτελεστών προσωρινών μέτρων σχετικών με το δικαίωμα επιμέλειας, κατά την έννοια του άρθρου 20 του κανονισμού αυτού.

58 Η λυσιτέλεια του ως άνω ερωτήματος αμφισβητήθηκε, αφενός, για τον λόγο ότι τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης προσωρινά μέτρα δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 20 του εν λόγω κανονισμού, καθόσον ελήφθησαν από δικαστήριο που έχει δικαιοδοσία ως προς την ουσία, και, αφετέρου, για τον λόγο ότι, ακόμη και αν τα μέτρα αυτά είχαν διαταχθεί από δικαστήριο το οποίο δεν είχε δικαιοδοσία ως προς την ουσία, δεν θα μπορούσαν εν πάση περιπτώσει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της προαναφερθείσας διατάξεως όσον αφορά τον υιό Merlín, δεδομένου ότι το παιδί δεν βρισκόταν στην Ισπανία όταν το Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial εξέδωσε τη διάταξή του.

59 Αυτά τα αντιφατικά επιχειρήματα καταδεικνύουν την ανάγκη να μην περιοριστεί η ερμηνεία του άρθρου 20 του κανονισμού 2201/2003, την οποία θα δώσει το Δικαστήριο, μόνο στα αποτελέσματα που έχουν οι αποφάσεις οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ως άνω διατάξεως, αλλά να εξεταστεί επίσης ποιες αποφάσεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της.

60 Το άρθρο 20 του κανονισμού 2201/2003 είναι το τελευταίο του κεφαλαίου ΙΙ το οποίο αφορά τη δικαιοδοσία. Δεν καταλέγεται στα άρθρα που ρυθμίζουν συγκεκριμένα τη δικαιοδοσία σε θέματα γονικής μέριμνας και απαρτίζουν το τμήμα 2 του κεφαλαίου αυτού, αλλά ανήκει στο τμήμα 3 του ίδιου κεφαλαίου, το οποίο φέρει τον τίτλο «Κοινές διατάξεις».

61 Από τη θέση της εν λόγω διατάξεως στη διάρθρωση του κανονισμού 2201/2003 προκύπτει ότι το άρθρο 20 δεν πρέπει να θεωρηθεί διάταξη που απονέμει δικαιοδοσία ως προς την ουσία, κατά την έννοια του κανονισμού.

62 Η διαπίστωση αυτή ενισχύεται από το γράμμα του εν λόγω άρθρου 20 το οποίο ορίζει απλώς ότι, σε επείγουσες περιπτώσεις, οι διατάξεις του κανονισμού 2201/2003 «δεν εμποδίζουν» τα δικαστήρια κράτους μέλους να λαμβάνουν ορισμένα προσωρινά ή ασφαλιστικά μέτρα που προβλέπονται από τη νομοθεσία αυτού του κράτους, έστω και αν, βάσει του ίδιου κανονισμού, δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υποθέσεως

έχουν τα δικαστήρια άλλου κράτους μέλους. Ομοίως, με τη δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη διευκρινίζεται ότι ο κανονισμός «δεν εμποδίζει» τη λήψη τέτοιων μέτρων.

63 Εξ αυτού έπεται ότι το άρθρο 20 του κανονισμού 2201/2003 καλύπτει αποκλειστικώς και μόνον τα μέτρα που λαμβάνονται από δικαστήρια τα οποία δεν θεμελιώνουν τη δικαιοδοσία τους, όσον αφορά τη γονική μέριμνα, σε κάποιο από τα άρθρα του τμήματος 2 του κεφαλαίου ΙΙ του κανονισμού αυτού.

64 Κατά συνέπεια, το είδος των μέτρων που μπορεί να λάβει ένα δικαστήριο —προσωρινά ή ασφαλιστικά μέτρα κατ' αντιδιαστολή προς τις αποφάσεις επί της ουσίας— δεν είναι το μοναδικό κριτήριο για να προσδιοριστεί αν τα οικεία μέτρα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 20 του κανονισμού 2201/2003, καθόσον έχει ιδίως σημασία τα μέτρα αυτά να ελήφθησαν από δικαστήριο του οποίου η δικαιοδοσία να μη θεμελιώνεται σε άλλη διάταξη του ίδιου κανονισμού.

65 Η υπόθεση της κύριας δίκης καθιστά πρόδηλο ότι δεν είναι πάντοτε εύκολο να εξακριβωθεί αν συντρέχει το στοιχείο αυτό στην περίπτωση αποφάσεως που έχει εκδοθεί από δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003, με μια απλή μόνον ανάγνωση της αποφάσεως αυτής. Συγκεκριμένα, το Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial διαπιστώνει ότι η αίτηση στηρίζεται στις οικείες διατάξεις του ισπανικού ουσιαστικού δικαίου, στη Σύμβαση της Χάγης του 1980, καθώς και στον κανονισμό 2201/2003 και στη Συμφωνία μεταξύ της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και του Βασιλείου της Ισπανίας, της 14ης Νοεμβρίου 1983, όσον αφορά τη δικαιοδοσία των ισπανικών δικαστηρίων. Μεταξύ των διατάξεων αυτών, θεμελιώνει μάλλον, πιο συγκεκριμένα, τη δικαιοδοσία του στο άρθρο 769, παράγραφος 3, του ισπανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας και στο άρθρο 1 της Συμβάσεως της Χάγης του 1980. Ως προς τα πραγματικά περιστατικά που δικαιολογούν τη δικαιοδοσία του υπό το πρίσμα των ως άνω διατάξεων, το Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial αναφέρεται στον τόπο διαμονής των γονέων, στην τελευταία οικογενειακή κατοικία, στον τόπο της συνήθους διαμονής του ανηλίκου πριν από την αναχώρησή του για τη Γερμανία, στην ιθαγένεια του αιτούντος, στη συνήθη του διαμονή στην Ισπανία και στο γεγονός ότι πρόκειται για την πρώτη διαδικασία που κινείται, στο πλαίσιο της οικείας υποθέσεως, στην Ισπανία. Τέλος, το δικαστήριο αυτό παραθέτει και τη γνώμη της εισαγγελικής αρχής, η οποία, ανεξαρτήτως των προαναφερθέντων

στοιχείων, λαμβάνει επίσης υπόψη, αφενός, ότι το συμφωνητικό που καταρτίστηκε ενώπιον συμβολαιογράφου συνήφθη στην Ισπανία και, αφετέρου, ότι ο υιός Merlín γεννήθηκε στην Ισπανία.

66 Είναι προφανές ότι τα στοιχεία των οποίων γίνεται μνεία στη διάταξη του Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial δεν συνιστούν, στην πλειονότητά τους, κριτήρια που μπορούν να θεμελιώσουν δικαιοδοσία δυνάμει των άρθρων 8 έως 14 του κανονισμού 2201/2003. Όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά που αντιστοιχούν στα κριτήρια των άρθρων 8, 9 και 10 του εν λόγω κανονισμού και μπορούν να θεμελιώσουν τέτοια δικαιοδοσία, ήτοι τη συνήθη διαμονή και την προηγούμενη συνήθη διαμονή του παιδιού, δεν είναι δυνατό να προσδιοριστεί σε ποια από τις τρεις αυτές διατάξεις στηρίχθηκε το ισπανικό δικαστήριο, αν αυτό πράγματι συνέβη, για να αποφανθεί ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του ως άνω κανονισμού.

67 Όπως προκύπτει από τις παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο και από τις δυσχέρειες τις οποίες αντιμετώπισαν οι ενδιαφερόμενοι που υπέβαλαν παρατηρήσεις στην προσπάθειά τους να προτείνουν μια απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα, το συνδυασμένο αποτέλεσμα όλων των ανωτέρω στοιχείων είναι ότι, μετά από την ανάγνωση της διατάξεως του Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial, παραμένει όλως αβέβαιο αν το δικαστήριο αυτό αναγνώρισε την υπεροχή του κανονισμού 2201/2003 έναντι των λοιπών ρυθμίσεων στις οποίες αναφέρθηκε με τη διάταξή του, καθώς και με ποιον τρόπο εφάρμοσε τον εν λόγω κανονισμό στα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υποθέσεως.

68 Κατά την άποψη της Τσεχικής Κυβερνήσεως, η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, η οποία αποτελεί τη βάση του κανονισμού 2201/2003, επιβάλλει, ελλείψει ρητής μνείας ότι η σχετική απόφαση εμπίπτει στο άρθρο 20 του κανονισμού αυτού, να τεκμαίρεται ότι το δικαστήριο που εκδίδει την απόφαση έχει δικαιοδοσία κατά την έννοια του εν λόγω κανονισμού. Αντιθέτως, η B. Purrucker και η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι, σε περίπτωση που δεν προκύπτει σαφώς ότι το οικείο δικαστήριο έχει δικαιοδοσία κατά την έννοια του κανονισμού 2201/2003, πρέπει να εφαρμόζεται το τεκμήριο ότι η σχετική απόφαση συνιστά μέτρο το οποίο εμπίπτει στο άρθρο 20 του ως άνω κανονισμού.

69 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά το μέτρο που αποτελεί τμήμα του δικαίου της Ένωσης, ο κανονισμός 2201/2003 υπερέχει του εθνικού δικαίου. Εξάλλου, υπερισχύει έναντι της πλειονότητας των διεθνών συμβάσεων του τομέα τον οποίο ρυθμίζει, υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπουν τα άρθρα του 59 έως 63.

70 Όπως προκύπτει από τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2201/2003, η αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως των δικαστικών αποφάσεων είναι ο ακρογωνιαίος λίθος για τη δημιουργία ενιαίου δικαστικού χώρου.

71 Κατά την εικοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη του ίδιου κανονισμού, η αναγνώριση αυτή πρέπει να στηρίζεται στην αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης.

72 Ακριβώς αυτή η αμοιβαία εμπιστοσύνη κατέστησε δυνατή τη θέσπιση δεσμευτικού συστήματος διεθνούς δικαιοδοσίας, προς το οποίο οφείλουν να συμμορφώνονται όλα τα δικαστήρια που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2201/2003, και τη συνακόλουθη παραίτηση των κρατών μελών από τους κανόνες της εσωτερικής τους νομοθεσίας περί αναγνωρίσεως και εκτελέσεως αλλοδαπών αποφάσεων υπέρ ενός απλουστευμένου μηχανισμού αναγνωρίσεως και εκτελέσεως δικαστικών αποφάσεων στο πλαίσιο διαδικασιών σχετικών με τη γονική μέριμνα (βλ. κατ' αναλογία, σε σχέση με τις διαδικασίες αφερεγγυότητας, απόφαση της 2ας Μαΐου 2006, C-341/04, Eurofood IFSC, Συλλογή 2006, σ. I-3813, σκέψη 40).

73 Είναι σύμφυτο με την ως άνω αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης ότι το δικαστήριο κράτους μέλους που επιλαμβάνεται αιτήσεως για την κίνηση διαδικασίας στον τομέα της γονικής μέριμνας πρέπει να ελέγχει τη δικαιοδοσία του βάσει των άρθρων 8 έως 14 του κανονισμού 2201/2003 (βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσα απόφαση Eurofood IFSC, σκέψη 41) και ότι πρέπει να προκύπτει σαφώς από την εκδιδόμενη απόφαση ότι το δικαστήριο αυτό είτε είχε την πρόθεση να εφαρμόσει τους σχετικούς με τη δικαιοδοσία κανόνες άμεσης ισχύος, τους οποίους προβλέπει ο κανονισμός 2201/2003, είτε ότι αποφάνθηκε σύμφωνα τα όσα ορίζουν οι εν λόγω κανόνες.

74 Σε αντιστάθμισμα προς τούτο, όπως διευκρινίζει το άρθρο 24 του κανονισμού του ίδιου κανονισμού, τα δικαστήρια των άλλων κρατών μελών δεν δύνανται να ελέγξουν την εκτίμηση στην οποία προέβη το δικαστήριο προελεύσεως σχετικά με τη δικαιοδοσία του.

75 Η ως άνω απαγόρευση δεν αποκλείει τη δυνατότητα εθνικού δικαστηρίου, όταν περιέρχεται σε αυτό μια απόφαση που δεν περιέχει στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν πέραν πάσης αμφιβολίας ότι το δικαστήριο προελεύσεως έχει δικαιοδοσία ως προς την ουσία, να εξετάζει αν προκύπτει από την απόφαση αυτή ότι πρόθεση του δικαστηρίου προελεύσεως ήταν να θεμελιώσει τη δικαιοδοσία του σε διάταξη του κανονισμού 2201/2003. Πράγματι, όπως υπογράμμισε η γενική εισαγγελέας με το σημείο 139 των προτάσεών της, η εξέταση του ζητήματος αυτού δεν συνιστά έλεγχο της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου προελεύσεως, αλλά έχει απλώς ως σκοπό να διαπιστωθεί επί ποιας βάσεως στήριξε τη δικαιοδοσία του το εν λόγω δικαστήριο.

76 Από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι, όταν η ύπαρξη δικαιοδοσίας ως προς την ουσία, κατά την έννοια του κανονισμού 2201/2003, ενός δικαστηρίου που έλαβε προσωρινά μέτρα δεν καθίσταται πρόδηλη από το περιεχόμενο της σχετικής αποφάσεώς του ή όταν η απόφαση αυτή δεν περιέχει απολύτως σαφή αιτιολογία σχετικά με τη δικαιοδοσία του οικείου δικαστηρίου ως προς την ουσία, η οποία να παραπέμπει σε μία από τις βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας των άρθρων 8 έως 14 του κανονισμού, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η απόφαση δεν ελήφθη δυνάμει των κανόνων δικαιοδοσίας που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός. Μια τέτοια απόφαση, όμως, μπορεί να εξεταστεί υπό το πρίσμα του άρθρου 20 του ίδιου κανονισμού, προκειμένου να διαπιστωθεί αν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής αυτής της διατάξεως.

77 Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 20 του κανονισμού 2201/2003, πρέπει να πληρούνται συναφώς πλείονες προϋποθέσεις. Όπως έχει διευκρινίσει το Δικαστήριο, τα δικαστήρια τα οποία αφορά το άρθρο 20, παράγραφος 1, του ως άνω κανονισμού δύνανται να λάβουν προσωρινά ή ασφαλιστικά μέτρα μόνον εφόσον συντρέχουν σωρευτικώς τρεις προϋποθέσεις, ήτοι τα οικεία μέτρα

— να είναι επείγοντα,

— να λαμβάνονται σε σχέση με πρόσωπα ή περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται στο κράτος μέλος της έδρας των δικαστηρίων αυτών και

— να είναι προσωρινής φύσεως (προαναφερθείσα απόφαση A, σκέψη 47, και απόφαση της 23ης Δεκεμβρίου 2009, C-403/09 PPU, Detiček, δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 39).

78 Επομένως, μια απόφαση από την οποία δεν προκύπτει σαφώς αν εκδόθηκε από δικαστήριο που έχει, ή έκρινε ότι έχει, δικαιοδοσία ως προς την ουσία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 20 του κανονισμού 2201/2003 μόνον εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής, και όχι σε κάθε περίπτωση.

79 Όσον αφορά τα αποτελέσματα των μέτρων κατά την έννοια του άρθρου 20 του εν λόγω κανονισμού, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι, καθόσον το οικείο μέτρο διατάσσεται βάσει των διατάξεων του εθνικού δικαίου, ο δεσμευτικός του χαρακτήρας πρέπει να απορρέει από την αντίστοιχη εθνική ρύθμιση (προαναφερθείσα απόφαση A, σκέψη 52).

80 Το άρθρο 20, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003 ορίζει, εξάλλου, ότι τα μέτρα που διατάσσονται βάσει του άρθρου 20, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού παύουν να ισχύουν μόλις το δικαστήριο κράτους μέλους που έχει διεθνή δικαιοδοσία να αποφανθεί επί της ουσίας δυνάμει του εν λόγω κανονισμού λάβει τα μέτρα τα οποία κρίνει προσήκοντα.

81 Αφενός, από το γεγονός ότι ο κανονισμός 2201/2003 έχει δεσμευτικό χαρακτήρα και άμεση ισχύ και, αφετέρου, από το γράμμα του άρθρου 20 του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι μέτρο εμπίπτον στο πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής μπορεί, στο κράτος μέλος του δικαστηρίου που εξέδωσε τη σχετική απόφαση, να αντιταχθεί σε προγενέστερη απόφαση δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους, το οποίο έχει δικαιοδοσία ως προς την ουσία. Αντιθέτως, μέτρο το οποίο δεν καλύπτεται από το άρθρο 20 του εν λόγω κανονισμού για τον λόγο ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις της διατάξεως

αυτής είναι αδύνατο να υπερισχύσει έναντι μιας τέτοιας προγενέστερης αποφάσεως (βλ., την κατάσταση στην οποία αναφέρεται η προαναφερθείσα απόφαση Detiček, ιδίως σκέψη 49).

82 Όσον αφορά το αποτέλεσμα που έχει μια απόφαση κατά την έννοια του άρθρου 20 του κανονισμού 2201/2003 στα λοιπά κράτη μέλη, πέραν εκείνου στο οποίο έχει την έδρα του το δικαστήριο που την εξέδωσε, η Επιτροπή και πολλά κράτη μέλη υποστήριξαν ότι τα μέτρα του άρθρου 20 του κανονισμού αυτού θα έπρεπε να μπορούν να τύχουν της εφαρμογής του συστήματος αναγνωρίσεως και εκτελέσεως, το οποίο προβλέπει ο ως άνω κανονισμός. Προέβαλαν, συναφώς, το ενδεχόμενο μετακινήσεως προσώπων ή μεταφοράς περιουσιακών στοιχείων κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως του δικαστηρίου, ή το ενδεχόμενο ατυχήματος ή ασθενείας του τέκνου, με συνέπεια να απαιτείται η άδεια προσώπου ευρισκομένου σε άλλο κράτος μέλος.

83 Επιβάλλεται πάντως η διαπίστωση ότι, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας με τα σημεία 172 έως 175 των προτάσεών της, το σύστημα αναγνωρίσεως και εκτελέσεως το οποίο θεσπίζει ο κανονισμός 2201/2003 δεν έχει εφαρμογή επί μέτρων που εμπίπτουν στο άρθρο 20 του κανονισμού αυτού.

84 Πράγματι, ο νομοθέτης της Ένωσης δεν θέλησε να προβλέψει τέτοια δυνατότητα εφαρμογής. Όπως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση της προτάσεως της Επιτροπής του 1999, η οποία κατέληξε στην έκδοση του κανονισμού 2201/2003 [COM(2002) 222 τελικό], το άρθρο 20, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού ανάγεται στο άρθρο 12 του κανονισμού 1347/2000, το οποίο, με τη σειρά του, ταυτίζεται με το άρθρο 12 της Συμβάσεως «Βρυξέλλες ΙΙ». Όπως σημειώνεται, με πανομοιότυπη διατύπωση τόσο στην αιτιολογική έκθεση της προτάσεως της Επιτροπής του 1999, η οποία κατέληξε στην έκδοση του κανονισμού 1347/2000 [COM(1999) 220 τελικό], όσο και στην έκθεση Borrás σχετικά με τη Σύμβαση «Βρυξέλλες ΙΙ», «ο κανών ο οποίος περιέχεται στο άρθρο αυτό περιορίζεται στον καθορισμό των εδαφικών συνεπειών στο κράτος στο οποίο λαμβάνονται τα μέτρα».

85 Η έκθεση Borrás υπογραμμίζει, συναφώς, τις διαφορές στο γράμμα, αφενός, του άρθρου 12 της Συμβάσεως «Βρυξέλλες ΙΙ» και, αφετέρου, του άρθρου 24 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, καθόσον «τα μέτρα στα οποία αναφέρεται το άρθρο 24 [της Συμβάσεως των Βρυξελλών] περιορίζονται σε θέματα εντός του πεδίου ισχύος της Συμβάσεως ενώ [...] έχουν εξωεδαφικά αποτελέσματα». Η σύγκριση αυτή με τη Σύμβαση των Βρυξελλών καταδεικνύει τη βούληση των συντακτών της Συμβάσεως «Βρυξέλλες ΙΙ» να διασφαλίσουν την ύπαρξη ενός συνδέσμου ανάμεσα στα θέματα που θα μπορούσαν να αφορούν τα προσωρινά μέτρα και στο εδαφικό αποτέλεσμα των μέτρων αυτών.

86 Η ανάγκη υπάρξεως του συνδέσμου αυτού εξηγείται, ενδεχομένως, από τον κίνδυνο καταστρατηγήσεως κανόνων που περιλαμβάνονται σε άλλες ρυθμίσεις του δικαίου της Ένωσης, ιδίως στον κανονισμό 44/2001. Πράγματι, όπως τονίζεται τόσο στην αιτιολογική έκθεση της προτάσεως της Επιτροπής του 1999, η οποία κατέληξε στην έκδοση του κανονισμού 1347/2000, όσο και στην έκθεση Borrás, τα προσωρινά μέτρα κατά την έννοια του άρθρου 20 του κανονισμού 2201/2003 αφορούν τόσο πρόσωπα όσο και περιουσιακά στοιχεία και καλύπτουν, κατά συνέπεια, θέματα που βρίσκονται εκτός του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού αυτού. Η εφαρμογή του προβλεπόμενου από τον κανονισμό 2201/2003 συστήματος αναγνωρίσεως και εκτελέσεως θα καθιστούσε, επομένως, δυνατή την αναγνώριση και την εκτέλεση, σε άλλα κράτη μέλη, μέτρων που αφορούν θέματα τα οποία δεν καλύπτονται από τον εν λόγω κανονισμό και που θα μπορούσαν να έχουν ληφθεί, παραδείγματος χάρη, κατά παράβαση κανόνων περί ειδικής ή αποκλειστικής δικαιοδοσίας άλλων δικαστηρίων, στο πλαίσιο του κανονισμού 44/2001.

87 Ουδαμώς προκύπτει από τον κανονισμό 2201/2003 η πρόθεση να μην υιοθετηθούν τελικώς οι εξηγήσεις οι οποίες παρασχέθηκαν με τα ως άνω προπαρασκευαστικά έγγραφα σχετικά με τα αποτελέσματα των μέτρων του άρθρου 20 του κανονισμού αυτού. Αντιθέτως, τόσο η θέση της εν λόγω διατάξεως στη διάρθρωση του κανονισμού όσο και οι φράσεις «δεν εμποδίζουν» και «δεν εμποδίζει», όπως χρησιμοποιούνται στο ίδιο το άρθρο 20, παράγραφος 1, και στη δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη του εν λόγω κανονισμού αντιστοίχως, ενισχύουν το συμπέρασμα ότι τα μέτρα κατά την έννοια του άρθρου 20 δεν καταλέγονται στις αποφάσεις οι οποίες, καθόσον εκδίδονται βάσει των κανόνων δικαιοδοσίας που θέτει ο ως άνω κανονισμός, τυγχάνουν αναγνωρίσεως και εκτελέσεως κατ' εφαρμογήν του συστήματος το οποίο θεσπίζει ο κανονισμός αυτός.

88 Το συμπέρασμα αυτό δεν μπορεί να ανατραπεί ούτε με επίκληση του άρθρου 11, παράγραφος 1, της Συμβάσεως της Χάγης του 1996. Κατά την ως άνω διάταξη «σε κάθε επείγουσα περίπτωση, οι αρχές του συμβαλλόμενου κράτους όπου βρίσκεται το παιδί ή περιουσιακά του στοιχεία έχουν διεθνή δικαιοδοσία να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα προστασίας».

89 Όπως υπογραμμίζει η Γερμανική Κυβέρνηση με τις γραπτές της παρατηρήσεις, το άρθρο 11, παράγραφος 1, της Συμβάσεως της Χάγης του 1996 και το άρθρο 20 του κανονισμού 2201/2003 διαφέρουν σε δύο σημαντικά σημεία. Κατ' αρχάς, το άρθρο 11 της Συμβάσεως συνιστά προδήλως κανόνα δικαιοδοσίας και, από την άποψη της διαρθρώσεως της εν λόγω Συμβάσεως, περιλαμβάνεται στον κατάλογο των σχετικών της διατάξεων, αντιθέτως προς ό,τι ισχύει στην περίπτωση του άρθρου 20 του κανονισμού 2201/2003, όπως προεκτέθηκε στη σκέψη 61 της παρούσας αποφάσεως.

90 Εξάλλου, ναι μεν η Σύμβαση της Χάγης του 1996 προβλέπει την αναγνώριση και την εκτέλεση των μέτρων που λαμβάνονται σύμφωνα με το άρθρο της 11, υπενθυμίζεται όμως ότι οι κανόνες της Συμβάσεως αυτής, ιδίως δε το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, σχετικά με την αναγνώριση και το άρθρο 26, παράγραφος 3, σχετικά με την εκτέλεση, το οποίο παραπέμπει στο προαναφερθέν άρθρο 23, παράγραφος 2, επιτρέπουν τον έλεγχο της διεθνούς δικαιοδοσίας του δικαστηρίου που έλαβε το μέτρο. Αυτό δεν συμβαίνει στην περίπτωση του συστήματος αναγνωρίσεως και εκτελέσεως που προβλέπει ο κανονισμός 2201/2003, δεδομένου ότι το άρθρο 24 του κανονισμού αυτού απαγορεύει τον έλεγχο της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου του κράτους μέλους προελεύσεως.

91 Όπως τόνισε η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, αν γινόταν δεκτή η αναγνώριση και η εκτέλεση των μέτρων που εμπίπτουν στο άρθρο 20 του κανονισμού 2201/2003 σε κάθε άλλο κράτος μέλος, περιλαμβανομένου εκείνου του οποίου τα δικαστήρια είναι αρμόδια ως προς την ουσία, τούτο θα ενείχε τον κίνδυνο καταστρατηγήσεως των κανόνων δικαιοδοσίας που θέτει ο κανονισμός και εμφανίσεως πρακτικών «forum shopping», αντιθέτως προς επιδιωκόμενους με τον κανονισμό σκοπούς και, ιδίως, προς τη συνεκτίμηση του συμφέροντος

του παιδιού χάρη στη λήψη των αποφάσεων που το αφορούν από δικαστήριο, το οποίο, ως πλησιέστερο στον τόπο της συνήθους διαμονής του, θεωρείται από τον νομοθέτη της Ένωσης το καταλληλότερο να κρίνει ποια μέτρα πρέπει να διαταχθούν προς διασφάλιση του συμφέροντος του παιδιού.

92 Το γεγονός ότι το σύστημα αναγνωρίσεως και εκτελέσεως που προβλέπει ο κανονισμός 2201/2003 δεν έχει εφαρμογή επί των μέτρων του άρθρου 20 του κανονισμού αυτού δεν σημαίνει, πάντως, ότι αποκλείεται κάθε ενδεχόμενο αναγνωρίσεως και εκτελέσεως των εν λόγω μέτρων σε άλλο κράτος μέλος, όπως επισήμανε και η γενική εισαγγελέας με το σημείο 176 των προτάσεών της. Πράγματι, μπορούν συναφώς να χρησιμοποιηθούν άλλες διεθνείς πράξεις ή εθνικές ρυθμίσεις, κατά τρόπο που να τηρούνται οι διατάξεις του κανονισμού.

93 Άλλωστε, ο κανονισμός 2201/2003 δεν θέτει μόνον κανόνες σχετικούς με τη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων και με την αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεών τους, αλλά προβλέπει και τη συνεργασία των κεντρικών αρχών των κρατών μελών σε θέματα γονικής μέριμνας. Μια τέτοια συνεργασία πρέπει να μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή προκειμένου να παρασχεθεί συνδρομή, τηρουμένων των διατάξεων τόσο του κανονισμού όσο και των εθνικών νομοθεσιών, σε έκτακτες περιπτώσεις επείγοντος, όπως αυτές που προεκτέθηκαν στη σκέψη 83 της παρούσας αποφάσεως.

94 Με τη σκέψη 42 της προαναφερθείσας αποφάσεως Detiček, το Δικαστήριο όρισε τις «επείγουσες περιπτώσεις», στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 20 του κανονισμού 2201/2003, υπό την έννοια ότι αφορούν τόσο την κατάσταση στην οποία βρίσκεται το τέκνο όσο και την από πρακτικής απόψεως αδυναμία προσφυγής ενώπιον του δικαστηρίου που είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της ουσίας σε υπόθεση γονικής μέριμνας.

95 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι, καίτοι οι συγκεκριμένοι τρόποι ασκήσεως του δικαιώματος του καθού να αναπτύξει τις παρατηρήσεις του ποικίλλουν, ενδεχομένως, ανάλογα με το πόσο επείγουσα είναι η έκδοση αποφάσεως, οποιοσδήποτε περιορισμός ασκήσεώς του πρέπει να δικαιολογείται δεόντως και να περιβάλλεται δικονομικές εγγυήσεις οι οποίες να διασφαλίζουν πράγματι στα πρόσωπα που αφορά η σχετική διαδικασία τη δυνατότητα να προσβάλουν τα λαμβανόμενα στο πλαίσιο του επείγοντος μέτρα (βλ., κατ' αναλογία, σε σχέση με τις διαδικασίες αφερεγγυότητας, προαναφερθείσα απόφαση Eurofood IFSC, σκέψη 66).

96 Δεν αμφισβητείται ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η B. Purrucker άσκησε το δικαίωμα ακροάσεως ενώπιον του Juzgado de Primera Instancia nº 4 de San Lorenzo de El Escorial, προτού το δικαστήριο αυτό διατάξει τα επίμαχα προσωρινά μέτρα. Ωστόσο, από τις διευκρινίσεις που έδωσε η Ισπανική Κυβέρνηση σε απάντηση ερωτήματος του Δικαστηρίου, σχετικά με τη διαδικασία ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, προκύπτει επίσης ότι:

— δεν υφίσταται δυνατότητα ασκήσεως ενδίκου μέσου κατά αποφάσεως με την οποία διατάσσονται προσωρινά μέτρα, οπότε ο καθού μπορεί να ζητήσει την τροποποίηση της αποφάσεως αυτής μόνο στο πλαίσιο της διαδικασίας επί της αγωγής για την κύρια υπόθεση, η οποία ασκείται είτε κατόπιν της αιτήσεως για τη λήψη προσωρινών μέτρων είτε ταυτόχρονα με αυτήν·

— η αγωγή για την κύρια υπόθεση μπορεί να ασκηθεί είτε από τον αιτούντα τα προσωρινά μέτρα είτε από τον άλλο διάδικο·

— αν τα προσωρινά μέτρα έχουν διαταχθεί πριν από την άσκηση της αγωγής για την κύρια υπόθεση, τότε παράγουν αποτελέσματα μόνον αν η αγωγή για την κύρια υπόθεση ασκηθεί εντός 30 ημερών από την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως με την οποία διατάχθηκαν·

— αν τα προσωρινά μέτρα έχουν διαταχθεί πριν από την άσκηση της αγωγής για την κύρια υπόθεση, η αγωγή αυτή πρέπει να ασκηθεί ενώπιον του αρμοδίου κατά τόπον δικαστηρίου, είτε πρόκειται για το ίδιο δικαστήριο που διέταξε τα προσωρινά μέτρα είτε όχι·

— το ζήτημα της δικαιοδοσίας είναι δυνατό να τεθεί ενώπιον άλλου δικαστηρίου μόνο με την ενδεχόμενη άσκηση εφέσεως κατά της πρωτόδικης αποφάσεως επί της αγωγής για την κύρια υπόθεση, και

— είναι δύσκολο να προβλεφθεί πόσος χρόνος θα παρέλθει από την έκδοση της αποφάσεως με την οποία διατάχθηκαν τα προσωρινά μέτρα έως την έκδοση της αποφάσεως του άλλου δικαστηρίου, που θα έχει επιληφθεί της εφέσεως.

97 Λαμβανομένων υπόψη, αφενός, της σημασίας των προσωρινών μέτρων τα οποία μπορούν να διαταχθούν —είτε από δικαστήριο που έχει δικαιοδοσία ως προς την ουσία είτε όχι— σε διαφορές γονικής μέριμνας και ιδίως των ενδεχόμενων συνεπειών τους για τέκνα νηπιακής ηλικίας (βλ., σχετικώς, απόφαση της 11ης Ιουλίου 2008, C-195/08 PPU, Rinau, Συλλογή 2008, σ. I-5271, σκέψη 81), πολλώ δε μάλλον για δίδυμα που έχουν χωριστεί το ένα από το άλλο, και, αφετέρου, του γεγονότος ότι, εν προκειμένω, το δικαστήριο που διέταξε τα προσωρινά μέτρα εξέδωσε πιστοποιητικό βάσει του άρθρου 39 του κανονισμού 2201/2003, μολονότι η ισχύς των μέτρων αυτών τελούσε υπό την προϋπόθεση της ασκήσεως αγωγής για την κύρια υπόθεση εντός 30 ημερών, είναι σημαντικό για πρόσωπο που θίγεται από μια τέτοια διαδικασία, ακόμη και αν έχει ασκήσει το δικαίωμά του ακροάσεως ενώπιον του δικαστηρίου που έλαβε τα μέτρα, να μπορεί να ασκήσει ένδικο μέσο κατά της αποφάσεως με την οποία διατάχθηκαν τα προσωρινά μέτρα, προκειμένου να αμφισβητήσει, ενώπιον διαφορετικού δικαστηρίου που θα εκδώσει άμεσα την απόφασή του, είτε ότι το δικαστήριο το οποίο έλαβε τα μέτρα είχε δικαιοδοσία ως προς την ουσία είτε, αν δεν προκύπτει από τη σχετική απόφαση ότι το δικαστήριο είχε ή εκτίμησε ότι είχε δικαιοδοσία βάσει του κανονισμού 2201/2003, ότι πληρούνται οι υπομνησθείσες στη σκέψη 77 της παρούσας αποφάσεως προϋποθέσεις του άρθρου 20 του κανονισμού αυτού.

98 Το ένδικο αυτό μέσο πρέπει να μπορεί να ασκηθεί χωρίς ουδόλως να τεκμαίρεται ότι το πρόσωπο που το ασκεί δέχεται τη διεθνή δικαιοδοσία την οποία ενδεχομένως έκρινε ότι έχει το ίδιο το δικαστήριο που έλαβε τα προσωρινά μέτρα.

99 Στον εθνικό δικαστή απόκειται να εφαρμόζει, κατ' αρχήν, το εσωτερικό δίκαιο κατά τρόπο που να εξασφαλίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, αποκλείοντας, αν παρίσταται ανάγκη, την εφαρμογή εθνικής ρυθμίσεως που έρχεται σε αντίθεση με το δίκαιο της Ένωσης ή ερμηνεύοντας αναλόγως ένα εθνικό μέτρο, το οποίο ελήφθη ενόψει μιας αμιγώς εσωτερικής καταστάσεως, ώστε να το εφαρμόσει σε κατάσταση διασυνοριακού χαρακτήρα (βλ., ιδίως, υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 9ης Μαρτίου 1978, 106/77, Simmenthal, Συλλογή τόμος 1978, σ. 239, σκέψη 16, και της 19ης Ιουνίου 1990, C-213/89, Factortame κ.λπ., Συλλογή 1990, σ. I-2433, σκέψη 19, της 20ής Σεπτεμβρίου 2001, C-453/99, Courage και Crehan, Συλλογή 2001, σ. I-6297, σκέψη 25, της 17ης Σεπτεμβρίου 2002, C-253/00, Muñoz και Superior Fruiticola, Συλλογή 2002, σ. I-7289, σκέψη 28, και της 8ης Νοεμβρίου 2005, C-443/03, Leffler, συλλογή 2005, σ. I-9611, σκέψη 51).

100 Κατόπιν του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο ερώτημα που υποβλήθηκε πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι διατάξεις των άρθρων 21 επ. του κανονισμού 2201/2003 δεν εφαρμόζονται επί προσωρινών μέτρων σχετικών με το δικαίωμα επιμέλειας, τα οποία εμπίπτουν στο άρθρο 20 του κανονισμού αυτού.

Επί των δικαστικών εξόδων

101 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό απόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαίνεται:

Οι διατάξεις των άρθρων 21 επ. του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000, δεν εφαρμόζονται επί προσωρινών μέτρων σχετικών με το δικαίωμα επιμέλειας, τα οποία εμπίπτουν στο άρθρο 20 του κανονισμού αυτού.

(υπογραφές)